

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 3. svibnja 2024.

Analiza presude

Tijardović protiv Hrvatske
zahtjev br. 38906/13

povreda čl. 8. Konvencije – pravo na poštovanje doma

Domaći sudovi nisu proveli test razmjernosti miješanja u podnositeljičino pravo na poštovanje doma

Europski sud za ljudska prava (Europski sud) donio je 19. lipnja 2014. presudu kojom je utvrdio da je podnositeljici zahtjeva povrijeđeno pravo na poštovanje doma zajamčeno člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Konvencija).

Svekar podnositeljice je bio nositelj stanarskog prava na stanu na adresi Teutina 1, Split. Kako je taj stan bio derutan i neuvjetan, svekru podnositeljice je 1984. dodijeljeno je stanarsko pravo na drugom stanu, na adresi Kvaternikova 1, Split. Iste godine su se svekar podnositeljice, njegova supruga, podnositeljica i njen suprug te njihovo dijete uselili u stan na adresi Kvaternikova 1, a podnositeljica je ubrzo rodila još jedno dijete. Svekar i svekrva podnositeljice obnovili su stan u Teutinoj 1 te u njega uselili 1985., a podnositeljica je sa suprugom i dvoje djece nastavila živjeti u stanu na Kvaternikovoj 1, gdje su plaćali stanarinu i sve račune.

Dana 11. lipnja 1991. stupio je na snagu Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Na temelju tog zakona podnositeljica je zahtijevala od grada Splita kao vlasnika stana da sklope ugovor o kupoprodaji stana, a s obzirom na to da je grad njen zahtjev odbio, pokrenula je građanski postupak pred Općinskim sudom u Splitu 7. studenog 2002.

Grad Split je 23. studenog 2007. podnio protutužbu, tražeći njeno iseljenje iz stana obzirom da je smatrao da je ista u stanu bespravno. Općinski sud u Splitu prihvatio je tužbeni zahtjev grada Splita i naložio podnositeljici da iseli iz stana, te odbio tužbeni zahtjev podnositeljice, ističući da nikada nije stekla status zaštićenog najmoprimca ili bilo koje drugo pravo na tom stanu, te da stoga u tom stanu stanuje bespravno.

Dana 19. rujna 2012. Županijski sud u Splitu potvrdio je prvostupanjsku presudu, VS RH je reviziju podnositeljice proglasio nedopuštenom, a USUD je odbio njene ustavne tužbe kao neosnovane jer nije iznijela nikakve tvrdnje relevantne za zaštitu njezinih ustavnih prava. Podnositeljica je pred USUD-om tvrdila da je u stan uselila kao članica kućanstva njezina svekra koji je bio nositelj stanarskog prava; da iseljenje za nju predstavlja egzistencijalni problem zbog skromnih primanja koja joj ne omogućuju osiguranje drugog smještaja; da u

stanu živi od 1983. te uredno plaća stanarinu i sve račune; da vlasti nisu zatražile da napusti stan kada su ga napustili svekar i svekrva čime su prihvatili da ona ima pravo tamo stanovati.

Podnositeljica je pred Europskim sudom prigovarala povredi članka 8. Konvencije jer na temelju odluke o iseljenju primorana napustiti svoj jedini dom. Navela je da joj skromna primanja ne omogućuju osiguravanje drugog smještaja i iseljenjem bi postala beskućnica. Prigovorila je i da je pred domaćim sudovima iznijela razne tvrdnje protiv svojeg iseljenja iz stana u kojem prebiva od 1983. godine no domaći su sudovi jednostavno utvrdili da nema nikakvo pravo prebivati u stanu te naložili njezino iseljenje.

Odlučujući o osnovanosti zahtjeva podnositeljice Europski sud je utvrdio da se radi o pravu koje štiti članak 8. Konvencije i da je odlukom suda kojom je naloženo njeno iseljenje došlo do miješanja u pravo na poštovanje doma. Naime, „dom“ je u praksi Europskog suda autonoman pojam neovisan o klasifikaciji u domaćem pravu i neovisan o zakonitosti boravka u njemu. Može li se prostor smatrati „domom“ u smislu članka 8. ovisit će o postojanju dostatne i neprekinute veze podnositelja s određenim prostorom, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Europskog suda u predmetu [McCann protiv Ujedinjene Kraljevine](#), br. 19009/04, st. 46. 13 svibnja 2008.

Među strankama nije bilo sporno da je riječ o „domu“ podnositeljice u smislu članka 8. Konvencije, s obzirom na to da je u njemu živjela od 1983. te je stoga imala dovoljnu i neprekinutu vezu s tim prostorom.

Europski sud je dalje smatrao da pravomoćna presuda kojom se podnositeljici nalaže iseliti iz doma predstavlja miješanje u njeno pravo na poštovanje doma, bez obzira na to da ta odluka još nije bila ovršena, te to stajalište temelji na dosljednoj sudskoj praksi u predmetima [Stanková protiv Slovačke](#), br. 7205/02, 9. listopada 2007., st. 57., [McCann protiv Ujedinjene Kraljevine](#), br. 19009/04, 13 svibnja 2008., st. 47., [Ćosić protiv Hrvatske](#), br. 28261/06, 15. siječnja 2009., st. 18.

Stoga je Europski sud proveo test u okviru članka 8. Konvencije, razmatrajući sljedeće:

Je li miješanje bilo propisano zakonom?

Europski sud je utvrdio da je miješanje bilo propisano člankom 161. stavkom 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima¹.

Teži li se njime ostvarenju legitimnog cilja?

Miješanje (na temelju pravomoćne sudske odluke) u pravo na poštovanje doma težilo je ostvarenju legitimnog cilja zaštite prava drugih, izričito navedenom u članku 8. stavku 2. Konvencije. Konkretnije, legitimni cilj je bio zaštita prava vlasnika da traži povrat nekretnine koju drugi posjeduje bespravno.

Je li miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu“, odnosno razmjerno cilju koji se težilo ostvariti?

---

¹ NN br. 91/96.

Polazeći od načela za procjenu nužnosti miješanja u pravo na dom postavljenih u predmetu [*Connors i drugi protiv Ujedinjene Kraljevine*](#), br. 66746/01, 27. svibnja 2004. Sud je ponovio da će se miješanje smatrati „nužnim u demokratskom društvu“ za postizanje legitimnog cilja ako zadovoljava „neodgodivu društvenu potrebu“ i, posebice, ako je razmjerno legitimnom cilju koji se njime želi postići.

U domaćem postupku sudovi su se ograničili samo na utvrđivanje je li podnositeljica u stanu živjela bez pravne osnove, a nisu proveli dalju analizu razmjernosti mjere njezinog iseljenja iz stana u državnom vlasništvu.

Međutim, svaka osoba izložena riziku miješanja u njeno pravo na dom treba, u načelu, imati mogućnost da razmjernost i razumnost te mjere razmotri i o njoj odluči neovisni sud, u svjetlu mjerodavnih načela iz članka 8. Konvencije i bez obzira na to što temeljem domaćeg prava ta osoba nema pravo biti u posjedu stana.

Pitanje miješanja u pravo na dom ne otvara se automatski u svakom spora iseljenja, već se osoba treba pozvati na članak 8. kako bi spriječila iseljenje, a na sudu je da prihvati ili odbije takav prigovor. Europski sud ne smatra da bi davanje mogućnosti isticanja prigovora temeljem članka 8. posjedniku imalo ozbiljne posljedice za funkcioniranje domaćih pravnih sustava ili za primjenu domaćeg prava u odnosima najmodavaca i najmoprimaca ([*McCann protiv Ujedinjene Kraljevine*](#), br. 19009/04, 13 svibnja 2008., st. 28. i 54.).

Europski sud je istaknuo da je podnositeljica tijekom postupka pred domaćim sudovima postavila pitanje razmjernosti miješanja u njeno pravo na poštivanje doma, a to pitanje domaći sudovi nisu rješavali. Ona je iznosila tvrdnje povezane s razmjernošću njenog iseljenja, poput toga da se u stan uselila kao članica kućanstva osobe koja je bila nositelj stanarskog prava; da je u pitanju njena egzistencija zbog skromnih primanja koja joj ne omogućuju pronalazak drugog smještaja; da je u stanu živjela od 1983. plaćajući sve stanarine i račune; da vlasti nisu zahtijevale da iseli iz stana kada su isti napustili njeni svekar i svekrva, čime su, prema njenim navodima, prihvatili da ima pravo tamo stanovati.

Europski sud je istaknuo da RH uživa široku slobodu procjene pri stvaranju svoje socijalne i stambene politike, ali je primijetio da je postupak iseljenja podnositeljice započeo dugi niz godina nakon što je ona uselila u predmetni stan, te zaključio da vlasti nisu od početka zauzele čvrsti stav glede njenog prava da tamo živi.

S obzirom na to da domaći sudovi nisu ispitali razmjernost miješanja u pravo na dom podnositeljice, već su se samo ograničili na utvrđenje da nije imala pravo stanovati u predmetnom stanu, nisu joj pružili odgovarajuću postupovnu zaštitu prava na poštovanje doma, čime je došlo do povrede članka 8. Konvencije.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava